

De VS mikken niet meer op een echte overwinning voor Oekraïne. Een goede onderhandelingspositie is nu mooi genoeg.

Posted on 3 januari 2024 by Christ Klep

Erg vanzelfsprekend klinkt het niet: een politiek huwelijk tussen de modderige Oekraïens-Russische frontlijn en de iconische cactus-omlijnde Amerikaans-Mexicaanse grensrivier Rio Grande. Voor Donald Trumps Republikeinse partij is zo'n samensmelting echter geen enkel probleem.

Een politiek appeltje-eitje. Of zoals een ietwat uitgewoond politiek adagium luidt, vaak toegeschreven aan de voormalige voorzitter van het Huis van Afgevaardigden (1995-1999) Newt Gingrich: 'All politics is local!'

In Amerikaanse verkiezingstijden figureert het buitenland doorgaans niet al te prominent. Maar in de komende presidentsverkiezingen staat in elk geval de kwestie-Oekraïne op het hoofdmenu. Ten koste van Joe Biden. En van Volodymir

Zelensky.

Immigratie als hoofdpijler

De Amerikanen scharrelen richting de startlijn van wederom een roerig verkiezingsjaar. Intussen trekken Donald Trump en de door hem gegijzelde Republikeinse partij steeds diepere sporen. Bovenal zoeken ze wraak op hun Democratische tegenstanders, onvermijdelijk afgeschilderd als 'left-wing radicals'.

Daarbij hebben de Republikeinen immigratie tot hoofdpijler van hun verkiezingscampagne opgewaardeerd. Een gevoelig thema dat meer dan ooit kiezers aanspreekt. Aan de Amerikaans-Mexicaanse grens hebben zich inmiddels twee miljoen migranten gemeld. In werkelijkheid zijn het er waarschijnlijk veel meer. De omstandigheden zijn erbarmelijk.

De regering-Biden lijkt vooral overweldigd door de grenscrisis. Het Witte Huis belooft substantiële aanscherping van het migratiebeleid, maar op dit punt is Biden behoorlijk kwetsbaar. Bij zijn aantreden in 2021 zegde de president immers toe het immigratiestelsel te zullen vullen met 'Amerikaans fatsoen en medemenselijkheid.' Nieuwe wetgeving stelde de weg open naar Amerikaans burgerschap voor miljoenen immigranten, die vaak illegaal in de VS verblijven.

Voor zover dat al niet overduidelijk was, werkt de toenemende polarisatie in de Amerikaanse politiek desastreus uit. In het Huis van Afgevaardigden – waar de Republikeinen een minieme meerderheid van acht zetels koesteren – hebben vooral *Trump-loving* congresleden een rijke politieke bron aangeboord. De migrantencrisis aan de grens met Mexico is nu de favoriete Republikeinse strijdkreet onder de banier van *America First!* Als de veiligheid van Oekraïne ondergeschikt moet worden gemaakt aan de veiligheid langs de Amerikaanse zuidgrens, het zij zo.

Back to Trump

En dus blokkeerde de Republikeinse partij medio december het complexe noodpakket dat president Biden had voorgelegd. Totale waarde 111 miljard dollar: 61 miljard dollar voor wapenhulp aan Oekraïne, 10,6 miljard dollar voor Israël en de rest voor met name Taiwan en aanvullende veiligheidsmaatregelen langs de Amerikaans-Mexicaanse grens.

Even voor de duidelijkheid: op papier staan álle Amerikaanse politieke leiders nog steeds standvastig achter Oekraïne. Oók de Republikeinen. In werkelijkheid hebben Republikeinse smeedhamers de Rio Grande en het Russisch-Oekraïense front muurvast aan elkaar geklonken. Veel Republikeinen willen *back to Trump*: hervatting van de bouw van een grensmuur (*build the wall!*), hogere drempels bij het verlenen van de vluchtelingenstatus aan migranten en beperking van de mogelijkheid om illegale migranten alsnog burgerschap te verlenen.

Wraak! Wraak!

In zijn eerste grote toespraak als nieuwe voorzitter van het Huis van Afgevaardigden benoemde Mike Johnson wél Israël en de grens met Mexico, maar Oekraïne was blijkbaar het vermelden niet waard. Zelfs Republikeinse leiders die zich altijd behoorlijk solidair met Oekraïne en president Zelensky hebben betoond, halen bakzeil. Zoals de leider van de Republikeinse minderheid in de Senaat Mitch McConnell: 'Wij zullen de stroom wapenleveranties aan Oekraïne blokkeren tot het moment waarop jullie Democraten de migrantenstroom richting Texas stoppen.' Zonder grensdeal geen hulp aan Oekraïne meer!

En zo vertrokken de Republikeinse afgevaardigden eind december naar huis voor het kerstreces. Een nieuwe stemming over Bidens hulppakket moet wachten tot begin 2024. En ach, hoe illustratief: de resterende uurtjes vóór het reces spendeerden de Republikeinen in het Huis van Afgevaardigden aan het afzegenen van een kansloze afzettingsprocedure tegen Joe Biden. Wraak! Wraak! Intussen besmeurt Trump als voorheen immigranten met de smerigste retoriek: 'Slangen die het bloed van dit land vergiftigen.'

Republikeinse politici weten zich gesteund door de afkalvende bereidheid onder Republikeinse kiezers om Oekraïne bij te staan. Dat was ooit anders. In het pre-Trumpiaanse tijdperk waren Republikeinse kiezers – veel meer nog dan Democratische kiezers – juist van mening dat Kyiv te weinig materiële en financiële ruggensteun kreeg. In 2014 (het jaar waarin Moskou delen van oostelijk Oekraïne en de Krim overnam) klaagde bijna tweederde van de Republikeinse kiezers nog dat president Barack Obama te soft was tegenover Vladimir Poetin. Nog geen kwart van de Democratische kiezers was dezelfde mening toegedaan.

Niet alleen dat. Onmiddellijk na de Russische inval van februari 2022 meende slechts tien procent van de Republikeinse aanhangers dat de VS te veel hulp aan

Oekraïne verstrekten. Het waren nota bene juist vooral Republikeinse critici die president Biden beschuldigden van traagheid bij het leveren van wapensystemen als Abrams-tanks, lange-afstandsartillerie en F16-gevechtsvliegtuigen!

'They do it for Trump'

Maar intussen heeft de Oekraïne-vermoeidheid en *America First*-reflex toegeslagen. Inmiddels vindt zowat de helft van de Republikeinse kiezers (tegenover zestien procent onder de Democratische aanhangers) dat Kyiv te veel hulp ontvangt. Deze omslag maakt Republikeinse congresleden alleen maar doldriester: 'Ik sta achter Israël. Hebben we al niet méér dan genoeg gedaan voor Oekraïne?' aldus de Trump-kloon Matt Gaetz.

Maar waarom plakken zo veel Republikeinse politici wél Oekraïne en een grensdeal aan elkaar, maar niet bijvoorbeeld Oekraïne en sociale zekerheid of Oekraïne en belastingen. Hoe dat zo? Columnist David Frum van het tijdschrift *The Atlantic* kwam met een beknopt, maar treffend antwoord: 'They Do It for Trump!' Vooral Republikeinse Trump-adepten ter rechterzijde hebben de ooit bedaarde partij tot een politieke sekte omgevormd. Politieke stunts domineren. Vooral *Trump-loving* congresleden als Matt Gaetz en Marjorie Taylor Greene hebben zelfs de pretentie laten varen serieus te willen besturen en compromissen te willen sluiten. In hun cocon van polarisatie hebben ze ervaren dat demagogie, obstructie en politieke afpersing winst oplevert.

Dwarsboom Biden op elk podium

Desnoods gijzelen Republikeinen de Amerikaanse economie, zoals tijdens de schuldencrisis herhaaldelijk gebeurde: 'Een gegijzelde die het waard is om losgeld voor te eisen', zoals Mitch McConnell cynisch opmerkte. Republikeinse congresleden hebben er een politieke sport van gemaakt om op elk podium Biden te dwarsbomen. Senator J. D. Vance (Ohio) blokkeerde deze zomer de benoeming van nieuwe diplomaten vanwege hun vermeende *wokeness*. Vance stuurde de kandidaten vragenformulieren om ze te testen op 'radicale' denkbeelden. 'Noem het wat je wilt', debiteerde Vance, 'extreem-links, *woke*. Maar zulke denkbeelden schuren wat mij betreft te veel aan tegen een progressiviteit die niet alleen de helft van de Amerikaanse bevolking vervreemdt, maar waarschijnlijk ook tachtig procent van de landen waar deze figuren ons moeten gaan vertegenwoordigen.'

Natuurlijk kun je relevante vraagtekens zetten bij Bidens langetermijnstrategie voor Oekraïne (of Israël). Maar veel Republikeinen zijn helemaal niet (meer) geïnteresseerd in discussies over dergelijke inhoudelijke vraagtekens. Ze weigeren simpelweg elk wetvoorstel te overwegen dat niet volledig voldoet aan hun Trumpiaanse *border deal*: hogere muren, minder vluchtelingen en wegdrijvend burgerschap.

Republikeinen zijn sowieso niet geïnteresseerd in het aanpakken van de bredere oorzaken van immigratie, zoals klimaatverandering, geweld en armoede. Alleen de *border deal* telt. Tegen elke politieke prijs. 'Sommige van onze Democratische collega's begrijpen het nog niet helemaal', sprak de Republikeinse senator John Cornyn begin december. 'Voor ons is dit niet het gebruikelijke onderhandelingsproces dat moet leiden tot een politiek compromis over de grens. De *border deal* is een prijs die Democraten móeten betalen voor steun aan Oekraïne.'

Zullen de Democraten capituleren? In december ging de laatste tranche van 250 miljoen dollar hulp richting Oekraïne. Op dit tijdsgewricht loont het echter om de horizon wat breder te trekken. Achter het politieke geharrewar in Washington gaat namelijk een nog diepere werkelijkheid schuil. Inmiddels is het Oekraïense tegenoffensief vastgelopen, zoals ook de Oekraïense opperbevelhebber generaal Valerij Zaloezjny erkende. Zaloezjny en Zelensky ruziën over de zeer omstreden mobilisatie van nog eens een half miljoen soldaten.

Steun aan Oekraïne neemt af

In het Westen neemt de voorheen grotendeels vanzelfsprekende steun aan Oekraïne af. Onlangs verraadde Bidens taalgebruik een subtiele wending: van steun 'zo lang als nodig' naar steun 'zo lang als mogelijk'. Een dergelijk terugkomen op beloftes vereist natuurlijk wel enige politieke compensatie. Deze vond het Witte Huis in de stelling dat Oekraïne 'reeds een enorme overwinning heeft behaald. Poetin heeft gefaald'. Het Witte Huis en Pentagon benadrukken voortdurend publiekelijk dat de VS nog honderd procent achter Oekraïne staat, inclusief het einddoel om Rusland volledig van Oekraïens grondgebied te verdrijven.

Maar voor Oekraïne ziet het er intussen niet veelbelovend uit. Het lijkt erop dat de VS en de EU langzamerhand wegdrijven van het ultieme doel: de volledige overwinning voor Oekraïne. Het nieuwe 'tussendoel' lijkt de verbetering van de

Oekraïense startpositie in eventuele komende onderhandelingen met Moskou over het beëindigen van de strijd. Deze gedachtegang impliceert hoogstwaarschijnlijk het opgeven van delen van Oekraïens grondgebied aan Rusland – althans voor de nabije toekomst.

In het verlengde hiervan opperen Amerikaanse en Europese betrokkenen steeds vaker dat Oekraïne er goed aan zou doen het vastgelopen tegenoffensief te staken en de schaarse troepen effectiever te herschikken in defensievere posities. Concreet zou dat bijvoorbeeld de verdere versterking van luchtafweer, nieuwe fortificaties en geduchtere antitankversperringen inhouden. Oók langs de Oekraïense noordgrens met Belarus. Amerikaanse officials hinten ook steeds vaker op snellere uitbreiding van de Oekraïense wapenindustrie en versnelde toetreding tot NAVO en EU. Dit alles zou de Oekraïense oorlogsinspanning defensiever, maar ook effectiever maken voor de toekomst is dan de redenering.

Natuurlijk schreeuwen Amerikaanse en Europese betrokkenen dergelijke gedurfde meningen nog niet al te hard van de daken. Al helemaal niet zolang Kyiv de Russen enorme verliezen toebrengt, inmiddels geschat op zo'n 315.000 doden en gewonden. 'De Oekraïners moeten beter in staat zijn om hun terugveroverde gebieden te consolideren', meende een anonieme woordvoerder van het Pentagon. 'We zijn niet bezig om de Oekraïners te ontmoedigen om nieuwe offensieven te beginnen, maar wel om ze de best mogelijke onderhandelingspositie te bezorgen.'

All politics is local

Is dit de redenering die een Democratische capitulatie enigszins verteerbaar moet maken? Onder het motto: we moeten de realiteit van het slagveld erkennen. Of zal het de Republikeinse halsstarrigheid over een *border deal* slechts versterken? Hoe dan ook, het buitenland leek geen al te grote rol te gaan spelen in de komende presidentsverkiezingen, onder de aloude slogan 'it's the economy, stupid!' Echter, oh ironie, de inflatie neemt snel af en de Amerikaanse economie maakt een betrekkelijk zachte landing na de recessie.

Maar Biden worstelt met zeer lage populariteitscijfers, zowat de laagste van alle recente presidenten. Bidens afhandeling van buitenlandpolitieke hoofdpijndossiers als de Gaza-oorlog en Oekraïne is de laatste maanden steeds meer mee gaan spelen in de slechte rapportcijfers. Trump en zijn Republikeinse sekte voeden nu volgaarne het idee dat de gebeurtenissen overzee volslagen uit de hand lopen en

de VS voortdurend gepiepeld worden. Recentelijk haalde Trump lovende woorden van de 'alom gerespecteerde' Hongaarse premier en Poetin-fluisteraar Viktor Orbán aan: 'Trump is de man die de Westerse wereld kan redden.' Hijsen zijn volgelingen Trump inderdaad opnieuw op het presidentiële schild, dan zou het defensieve scenario richting onderhandelingen voor Kyiv nog wel eens het minste van alle kwaden kunnen blijken te zijn. *All politics is local.*

*Militair historicus **Christ Klep** publiceert in Wynia's Week regelmatig zijn actuele analyses over oorlog en andere veiligheidskwesties.*

***Wynia's Week** verschijnt 104 keer per jaar met even onafhankelijke als broodnodige berichtgeving. De donateurs maken dat mogelijk. **Doet u mee?** Hartelijk dank!*